

Analiza wyników badań ewaluacyjnych w ramach przeglądu śródkresowego FENG pod kątem zmian Programu

Rafał Trzeciński
30.10.2024 r.

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Dostępne wyniki badań

Ewaluacje 2014-2020

- +20 badań dotyczących bezpośrednio POIR lub wsparcia na poziomie CT1 lub CT3.
- Badania realizowane na poziomie IZ, IP, KJE, RPO oraz KE.
- Znaczna część badań zrealizowana w latach 2020-2023.
- Trwa kluczowe badanie dot. efektów wsparcia w ramach CT1 (KJE).

Ewaluacje 2021-2027

- 21 badań zaplanowanych dla FENG.
- Nie zakończyło się żadne z badań.
- 6 ewaluacji zostanie uruchomionych do końca 2025 r.
- Trwa ewaluacja systemu, w tym kryteriów wyboru projektów.

**NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI I REKOMENDACJE
ZE ZREALIZOWANYCH DOTYCHCZAS
BADAŃ I EWALUACJI (2014-2020)**

Pozytywny wpływ POIR na działalność innowacyjną przedsiębiorstw

- POIR skutecznie zaktywizował firmy do uruchomienia lub intensyfikacji działalności innowacyjnej w tym opartej na B+R.
- W 2021 r. nawet co 7 złotówka wydana na realizację prac B+R w sektorze przedsiębiorstw w Polsce była wynikiem interwencji z Programu.
- Bez wsparcia istotna część (50%) projektów w ogóle nie byłaby zrealizowana, jednocześnie nawet 43% firm wspartych w ramach I OP POIR nie prowadziłyby wewnętrznej działalności B+R (2018).
- Firmy korzystające ze wsparcia w I OP, zwiększyły w analizowanym okresie nakłady na działalność B+R średnio trzykrotnie.
- Skuteczność interwencji Polityki Spójności w tym obszarze, wspierają również wyniki ewaluacji RPO.
- Wpływ całej interwencji w ramach CT1 na poziom nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB (BERD), wyniósł w latach 2020-2022 średnio 0,34 p.p. (tj. ponad 1/3 jego wartości).

Wyzwaniem pozostają wdrożenia innowacji do praktyki gospodarczej

- Wciąż niewiadomą pozostaje, na ile wsparte innowacje, w tym rezultaty zrealizowanych prac B+R, uda się wprowadzić z powodzeniem na rynek.
- Możliwość weryfikacji skuteczności interwencji w tym obszarze, na poziomie mikro, dopiero się rozpoczyna (trwa ewaluacja CT1, zlecona przez KJE).
- Na poziomie makroekonomicznym oszacowano, że PKB Polski był w 2021 r. o 0,6% wyższy niż w scenariuszu bez programu. Interwencja miała również pozytywny wpływ na wzrost nakładów brutto na środki trwałe (o 0,3%).
- Zgodnie z symulacjami analiz makroekonomicznych, maksymalny wpływ interwencji będzie widoczny w 2025 r.

Pozytywny wpływ wsparcia na działalność eksportową firm

- POIR skutecznie przełamywał bariery dla ograniczonych inwestycji firm w promocję gospodarczą.
- Efekty wsparcia ujawniły się zarówno na poziomie udziału firm prowadzących działalność eksportową (wzrost o 6 pp. w przypadku działania Go to Brand), jak i wzrostu przychodów ze sprzedaży.
- Inwestycje o dużym potencjale do szybkiego zwrotu (produkty blisko rynku).
- Dla całej perspektywy 2014-2020 oszacowano, że wydatkowanie środków UE podniosło wolumen obrotów handlowych Polski ze światem w obszarze eksportu o około 1% (2022).

Pozytywny wpływ wsparcia na zatrudnienie

- Dzięki wsparciu POIR liczba pracujących w 2021 r. była wyższa nawet o 34 tys. osób. Powstało również 21,5 tys. etatów w działalności B+R, w tym 12,8 tys. w sektorze przedsiębiorstw.
- Wpływ w tym zakresie ma charakter trwały i powinien być widoczny nawet w 2030 r.
- Całościowy wpływ interwencji w ramach instrumentów realizowanych w perspektywie 2014-2020 zgrupowanych w ramach priorytetu „rozwój inteligentny”, oszacowano w ramach analiz makroekonomicznych na poziomie około 72,2 tys. nowych miejsc pracy (2023).
- Potencjał do znaczących efektów w obszarze zatrudnienia, dla instrumentów z perspektywy 2021-2027 są ograniczone.

Wyznaczony kierunek interwencji pozostaje aktualny, choć wymaga rewizji

- Dystans Polski pod względem poziomu innowacyjności gospodarki, do średniej europejskiej oraz krajów z europejskiej czołówki, wciąż pozostaje znaczący (wskaźniki BERD, GERD, indeksy i rankingi innowacyjności itp.).
- Konieczne jest jednak zapewnienie, by środki publiczne wspierały ambitne projekty, oparte na wysokiej innowacyjności. Ważnym elementem tego procesu pozostaje skuteczny system wyboru projektów.
- Ważne jest również, by zwiększać długookresową skuteczność wsparcia, która będzie wychodzić poza okres wdrażania interwencji (uniknięcie dominacji efektów wyłącznie popytowych).
- Działalność innowacyjna firm powinna być postrzegana jako proces ciągły oraz wielowymiarowy (inwestycje w różne obszary, w tym kompetencje).
- Kluczowe jest dalsze wsparcie potencjału instytucji otoczenia biznesu.

Obszary priorytetowe i ich miejsce w FENG – Country report (2024)

- Potrzeba kontynuacji inwestycji w innowacyjną i inteligentną transformację gospodarczą, opartą na działalności B+R, wdrażaniu nowych technologii oraz współpracy nauki z biznesem.
- Przyspieszenie procesu transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii, produkcji technologii neutralnych klimatycznie, zmniejszenia zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza.
- Potrzeba inwestycji w kompetencje, w tym kompetencje cyfrowe oraz związane z zieloną gospodarką.
- Dalsze działania na rzecz zmniejszania różnic międzyregionalnych.

Dziękuję za uwagę!